

A Prop. 78 Difficultas intelligendi in nobis ex duobus prout.

sunt difficillima cognitu, nam ut inquit Com. 2. de Anima cō. 32. Comprehensio differētiarum sensibilibus a sensu, est causa comprehensionis eorum ab intellectu. Et hic scire de his q̄ difficultas, quæ cōtingit intellectui nostro in cognitione abstractorum, & in cognitione entium materialium provenit ex diversis causis, ut testatur Arist. & Cōmen. in. 2. Meta. in tex. com. primi. ubi inquit. Forsan autē & difficulta te duobus modis existente non in rebus, sed in nobis est eius causa, ubi Cōmē. in cō. inquit. cum difficultas comprehensionis entium sit duobus modis, rectum est, ut difficultas in rebus quæ sunt in fine veritatis. s. in primo principio, & in principiis abstractis a materia, sit ex defectu. ex nobis non est illis. Q̄ in cum abstracta sint intellecta ex se naturaliter, & non intellecta, quia nos facimus ea intellecta esse. Sed quia sunt intellecta in se, sicut sunt formæ materiales, difficultas. n. in illis est ex se magis, quam ex nobis. Ita q̄ Auer. ex mente Arist. elicit duas conclusiones q̄ difficultas in intellectu entium abstractorum a nobis est ex nobis magis, quam ex illis. Sed difficultas rerum materialium est magis ex illis, quia res materiales sunt potentia intellectæ, & non sunt actu intellectæ, nisi uirtute intellectus agentis, qui est in nobis, qui transfert res de ordine in ordinem, & facit de potentia intellectæ actu intellecta, ut dicit Com. in. 3. de Anima. com. 18. Scotus autem & Anro. Andr. in. Meta. q. 2. uolunt. n. contra Com. si difficultas intelligendi res materiales esset ex parte obiecti. s. ex parte earū, tunc tales substantiæ comparatæ ad quemcūq̄ intellectū eodem modo se haberent. Consequens est falsum, sicut patet respectu intellectus diuini. ergo & antecēdēs. probatio consequentiæ, quia da oppositū q̄ difficultas est solū respectu intellectus nostri, & nō respectu cuiuscūq̄ intellectus, tunc cum istæ substantiæ sint eadem ad quemcūq̄ intellectū eodem parentur, sequitur ergo q̄ difficultas non est ex parte earum, sed est ex parte intellectus nostri cui comparantur. & ideo tenent q̄ tota difficultas in intellectu nostro ratur. & ideo tenent q̄ tota difficultas in intellectu nostro ratur. & ideo tenent q̄ tota difficultas in intellectu nostro ratur. & ideo tenent q̄ tota difficultas in intellectu nostro ratur.

B Opio Sco. & Anro. Andr. in. Meta. q. 2.

scilicet Arist. in littera innuit duos modos difficultatis contingentes in intellectu, nō dubitatio loquutus est. inquit enim forsā, & ideo quasi determinando dictum suum ubi dicit non in rebus, sed in nobis causa est. Sustinendo tū iam Auer. quæ magis consona est dictis Arist. facile est soluere rationem eorum. Nam Com. tenet q̄ Deus & intelligentiæ nō intelligunt ea, quæ sunt hic sicut nos intelligimus illa. scientia. n. ut inquit Auer. 2. Meta. cō. 51. & quia dicitur de scientia Dei, & de scientia nostra, quia scientia Dei est causa entium, sed scientia nostra causatur ab entibus. unde Auer. 3. de Anima. cō. 39. inquit. Ex eis comprehendentibus, quæ non sunt ad mixta materiæ quod comprehendit minus perfectum, comprehendit magis perfectum, & non e contrario, & ideo dixit primo com. super. 1. Meta. q̄ illud exemplum Arist. ubi sicut se habet oculus nocturnus ad lucem diei, ita se habet intellectus animæ nostre ab ea, quæ manifestissima sunt in natura. q̄ ostendit difficultatem non impossibilitatem. Et licet beatus Tho. in illo loco dicit de mente Arist. q̄ anima nostra corpori unita impossibile est comprehendere substantias separatas cognoscendo de eis quod quid est, ex quo inquit falsum esse, quod dicit Auer. hic in cō. q̄ P̄sus non demonstrat hic est impossibile nobis intelligere res abstractas sicut impossibile est uespertilioni inspicere solem. Tū sine dubio dictum Auer. est de mente Arist. Nā 9. Meta. tex. cō. ult. loquens de cognitione substantiarum simplicium inquit q̄ ignorantia talium non est æqualis cæcitas, cæcitas. n. est ut utiq̄ si intellectuum omnino non habet actualis. Ex quibus uerbis uidet beatus Thom. elicit ab ipsa tandem ueritate coactus ibi dicens. ex quo patet q̄ per se cumdum sententiam Arist. humanus intellectus potest per tingere ad intelligendum substantias simplices, quod uide tur sub dubio reliquisse in. 3. de Anima. Clara autem patet apud omnes Peripateticos q̄ questio mota in. 3. de Anima de intellectu humano an possit intelligere abstractas substantias, non est questio pertinens ad intellectum hominis separatim existentem in alio statu. nam. 3. de Anima te.

JEDA

Distrinso Auer.

Opio beati Thomæ.

Impugnatio

cō. 20. dixit. quod non reminiscimus post mortem, quia intellectus passiuus corrumpitur, & sine hoc nihil intelligit anima, tum etiam quia illa questio formaliter procedit de intellectu hominis, p̄ statu isto nam sic inquit. in tex. 36. in 3. de Anima. Vtrum autem contingat aliquod separatorum intelligere ipsum non existentem separatim a magnitudine, considerandum posterius. ubi beatus Doctor dicit, q̄ posterius considerandum est utrum intellectum nostrum non existentem separatim a corpore, possibile sit intelligere aliquid substantiam separatam. hæc enim questio, ut inquit, hic de terminari non potuit, quia nondum manifestum erat aliquas substantias separatas esse, nec quæ uel quales sunt. unde hæc questio ad Metaphysicam pertinet, tamen non inuenitur ab Arist. soluta, & tamen pro parte testatur. in. 9. Meta. in præallegato loco. Arist. ubi hoc soluit, & ideo expositio Auer. ubi licet ab omnibus expositioribus Latinis deri fibilis iudicetur, tamen ut uidet est ex mente Arist. qui dicit ignorantiam de talibus abstractis in nobis non esse qualis est cæcitas in oculo. quid clarius potuit dici pro Cō. dum asseruit exemplum illud non dicere impossibilitatem, sed difficultatem tū: R edeamus iterum eo, unde effuit sermo, q̄ uniuersalia sunt difficillima ad cognoscendum de uniuersalibus in causando eo, quia sunt a sensibus remotissimam. ista. n. difficultas. puenit ex parte nostri intellectus, qui in intelligendo dependet a sensu, & quia substantiæ separata secundum se non sunt phantasiabiles, sed solum fusus effectus qui est motus sensu apprehenditur, ideo multum est cognitio de talibus difficilis in nobis, sed non est ista difficultas in intellectu eorum dependens ex parte ipsarum, quia ipsæ sunt intellectæ in actu. Q̄ uo autē rationes Auer. procedant in. 2. Meta. uide quæ scripserim in concordantiis eius, si placet. Fallit autem, posita p̄positio de uniuersalibus in causando, sicut sunt prima principia quorum casualiter extenditur ad omnia seculibilia. nam talia uniuersalia sunt notissima, & sunt sicut locus inane in domo quæ nullus ignorat. 2. Meta. com. 1. unde demonstrationes constant ex primis principiis respectu aliarum demonstrationum sunt, sicut elementa de compositis, ut patet. 5. Meta. tex. cō. 4. Nota etiam q̄ loquendo de uniuersalibus in prædicando, & si talia quo ad simplicem cognitionem sui sint nota, præcipue ubi fuerint sensata, ut declarauimus in speciali questione mea de primo cognito, tamē de talibus possunt pro mari p̄pones in ordine ad suas naturales, p̄prietates multū occultæ, & laboriosæ. licet enim teste Auer. ens & res prima impressione quo ad simplicem cognitionem impressantur in Anima, tamen possunt arduæ questiones formari de ipsis, sicut patet exercitatis in scientia Diuina.

D

L

E

Scientia quæ subalternatur speculatiuæ. Speculatiua est.

Prop. 77

Vera est p̄positio q̄ scientia subalternatur sicut species generi. n. est, quod scientia subalternata non ponit in numerum, alioquin diuisio scientiæ speculatiuæ posita ab Arist. in. 6. Prima philosophia esset insufficientis, ubi Arist. diuidit scientiam in Actiua Factiua, & in Theoricam & Theoricam, demū diuidit in Naturalem, Mathematicam, & Diuinam, non. n. subalternata scientia differat a subalternante, nisi accidentaliter differentia, quæ non facit aliud, sed alteratum solum, sicut Geometria, & Perspectiua. nam linea, & linea uisualis sola differentia accidentaliter distinguuntur. & sic de Musica cum Arithmetica, quæ altera ē de numero, altera uero de sono et numero. Falsa autem est p̄positio, ubi subalternatio fuerit merito principiorum tū. Nam nō est dubium q̄ omnes scientiæ morales, & praxiæ, similiter & aliæ scientiæ speculatiuæ particulares subalternantur merito principiorum scientiæ Diuinæ. nā sicut scribit Princeps in prima Fen primi canon. doct. prima. in ca. de Subiectis Medicinæ. principia scientiarum particularium tanquam credita recipiuntur, & in aliis scientiis, quæ secundum ordinem sunt ante eas, ratiocinantur, & ita fit donec principia omnium scientiarum ad Philosophiam primam, quæ Metaphysica est nuncupata, eleuentur. & Auer. in primo col.